

Socialförvaltningen
Karin Film

Socialnämnden 2023-09-25

Fast omsorgskontakt i hemtjänsten

Ärendet

Riksdagen beslutade den 4 maj 2022, att införa en ny bestämmelse i Socialtjänstlagen (2001:453) med anledning av proposition (2021/22:116) *En fast omsorgskontakt i hemtjänsten*.

Den nya bestämmelsen trädde i kraft 1 juli 2022 och innebär krav på att den som har hemtjänst ska erbjudas en fast omsorgskontakt, om det inte bedöms vara uppenbart obehövligt.

Från och med den 1 juli 2023 krävs att den som utses till fast omsorgskontakt ska ha yrkestiteln undersköterska.

Den 17 juni 2021 godkände socialnämnden förvaltningens handlingsplan för hemtjänsten (SN 2020/0156) samt gav förvaltning uppdraget att arbeta vidare med implementering av fast omsorgskontakt enligt den nya lagstiftningen.

Förvaltningen har under våren 2023 utrett ersättning för fast omsorgskontakt inom hemtjänsten och föreslår att en ny insats införs i kommunens tidsregistreringssystem för hemtjänst.

Socialförvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden antar socialförvaltningens förslag att införa en ny insats i kommunens tidsregistreringssystem för hemtjänst, *Fast omsorgskontakt*, som ersätts från och med 1 oktober 2023 i enlighet med nuvarande ersättningsmodell. Beslutet innefattar att den engångsersättning som tidigare utgått vid upprättande av en första genomförandeplan upphör.

Bakgrund

Den 1 juli 2022 infördes en ny bestämmelse i socialtjänstlagen (2001:453) SoL:

Enligt 4 kap. 2 b § SoL ska den som har hemtjänst med stöd av 1 eller 2 a § erbjudas en fast omsorgskontakt, om det inte bedöms vara uppenbart obehövligt. Den fasta omsorgskontakten ska tillgodose den enskildes behov av trygghet, kontinuitet, individanpassad omsorg och samordning när hemtjänstinsatsen verkställs.

Socialförvaltningen
Karin Film

Från och med den 1 juli 2023 krävs att den som utses till fast omsorgskontakt ska ha yrkestiteln undersköterska enligt bestämmelserna i 4 kap. 5 a § Patientsäkerhetslagen (2010:659).

I verksamhet enligt denna lag får endast den som har ett sådant bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska som avses i 4 kap. 5 a § Patientsäkerhetslag (2010:659) utses till fast omsorgskontakt.

Att funktionen fast omsorgskontakt regleras i lag syftar till att ge en mer enhetlig tillämpning av funktionen kontaktperson/kontaktman över landet samt till att ge tydligt mandat för hemtjänstutförare att utveckla rollen i sin verksamhet.

Uppenbart obehövt

Utrymmet för avsteg från skyldigheten att erbjuda fast omsorgskontakt är mycket begränsat. Det är socialnämnden som ska säkerställa att den som har beviljats hemtjänst erbjuds en fast omsorgskontakt. Ansvaret omfattar också att ta ställning till om ett erbjudande bedöms uppenbart obehövt.

Exempel på undantagssituationer där insatsen kan bedömas uppenbart obehövt är för omsorgstagare som endast har trygghetslarm, matdistribution eller hjälp med städning, tvätt eller inköp. Emellertid ska inte typen av eller antalet insatser avgöra om en fast omsorgskontakt behöver erbjudas eller inte.

Kompetens

Bara den som får använda titeln undersköterska får vara fast omsorgskontakt, enligt särskilda regler som började gälla den 1 juli 2023. Bakgrunden är att den fasta omsorgskontakten genom rätt kompetens ska kunna anpassa stödet utifrån den enskildes behov och situation.

Reglerna om vem som får vara fast omsorgskontakt sammanhänger med regelverket om skyddad yrkestitel för undersköterskor som också trädde i kraft den 1 juli 2023.

Arbetsuppgifter

Exempel på arbetsuppgifter som kan åligga den fasta omsorgskontakten är upprättande och revidering av genomförandeplan, deltagande i samverkansmöten och vid uppföljning av beslut. Andra arbetsuppgifter kan vara att samordna kundens kontakter och ge stöd till anhöriga.

Att utföra hemtjänstinsatser är en central del av omsorgskontaktens arbete och utrymme ska finnas för detta.

Den som utses till fast omsorgskontakt ska inte bedöma den enskildes behov, bedömning av behov och beslut fattas alltid av biståndshandläggare.

Beräknad tid för insats

I propositionen *En fast omsorgskontakt i hemtjänsten* görs antagandet att cirka 70 procent av dem som har hemtjänst kommer att erbjudas en fast

Socialförvaltningen
Karin Film

omsorgskontakt. Det är med hänvisning till att det finns kunder som tackar nej till insatsen samt till de hemtjänstkunder där det bedöms vara uppenbart obehövt. I propositionen uppskattas tiden för insatsen uppgå till i genomsnitt 20 minuter per vecka.

Socialförvaltningens yttrande

Med anledning av den nya bestämmelsen i socialtjänstlagen (2001:453), SoL, med krav på att den som har hemtjänst ska erbjudas en fast omsorgskontakt ökar kraven på såväl socialförvaltningen som utförare av hemtjänstinsatser. Lagändringen innebär ett utökat uppdrag för utförare av hemtjänst i Danderyds kommun som föreslås formaliseras genom en ny insats i tidsregistreringssystemet.

Bedömningen är att ersättning för insatsen, på samma sätt som för övriga insatser, är en förutsättning för att hemtjänsten ska kunna utföra insatsen på ett bra sätt enligt lagens intentioner. Det är också en förutsättning för socialförvaltningens möjligheter till uppföljning på såväl individ- som avtalsnivå. Förslag om ersättning har utgått från propositionen om fast omsorgskontakt, Socialstyrelsens vägledning och omvärldsbevakning i närliggande kommun.

Socialförvaltningen föreslår att ersättningen för fast omsorgskontakt ska gälla från och med den 1 oktober 2023.

Bedömningen är vidare att ersättning för genomförandeplan som separat insats upphör i samband med införandet då det är en arbetsuppgift som åligger den fasta omsorgskontakten.

I bilaga ett (1) redovisas bakgrunden till den nya lagstiftningen i sin helhet. Bilaga två (2) är en vägledning från Socialstyrelsen gällande genomförandet av fast omsorgskontakt.

Ekonomiska konsekvenser

Den kommunala finansieringsprincipen syftar till att ge kommuner adekvat finansiering när staten ålägger dem nya uppgifter. Med det menas att kommunerna ska få finansiering vid statligt beslutade reformer som varken är under- eller överfinansierade.

Förslaget till införandet av fast omsorgskontakt i hemtjänsten ska enligt propositionen finansieras genom *Allmänna bidrag till kommuner* och beräknas täcka ökade kostnader som tillkommer med fast omsorgskontakt.

Även i socialnämndens förslag till Budget 2024 och plan för 2025-2026 ingår kostnader för fast omsorgskontakt.

Utifrån en beräkning om att 70 % av de som har hemtjänst (exkl. trygghetslarm) tar del av insatsen beräknas kostnaden uppgå till 2,9 miljoner kronor vid helårseffekt.

Socialförvaltningen
Karin Film

Konsekvenser för barn och unga

Socialförvaltningen bedömer att beslutet om att ersätta och möjliggöra för leverantörer att utföra och utveckla insatsen fast omsorgskontakt skulle kunna medföra positiva konsekvenser för de barn och unga som berörs av bestämmelsen. Utöver ersättning kan lagstiftningen också komma att ha en positiv inverkan på de barn och unga som har eller har anhöriga med hemtjänstinsatser då avsikten med lagen är såväl den enskildes behov som anhörigperspektivet. I Socialstyrelsens vägledning framgår att den fasta omsorgskontakten, i de fall anhöriga barn berörs, behöver ha den kunskap som behövs för att kunna anpassa kontakter och sitt bemötande.

Britt-Marie Ekström, socialdirektör

Expedieras:
Anslutna leverantörer av hemtjänst.

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande: Fast omsorgskontakt i hemtjänsten
2. Bilaga 1: Regeringen (2021). Proposition 2021/22:116 *En fast omsorgskontakt i hemtjänsten*
3. Bilaga 2: Socialstyrelsen (2023). *Fast omsorgskontakt i hemtjänsten – Vägledning för att planera och genomföra arbetet*